

POLITIK FÖR ETT RÖTT VÄSTMANLAND

Regionpolitiskt program för
Socialdemokraterna i Västmanland

2022–2026

Ulrika Spårebo och Kenneth Östberg

Förstanamn på östra och västra listorna till regionfullmäktige

INLEDNING

Det här är Socialdemokraterna i Västmanlands regionpolitiska program för mandatperioden 2022–2026. Programmet ska fungera som en tydlig styråra för den politik som förs av Socialdemokraterna inom Region Västmanlands verksamheter de kommande åren. Den socialdemokratiska regiongruppen ansvarar för att verkställa programmet och för att kontinuerligt rapportera till distriktsstyrelsen under arbetets gång.

Programmet har tagits fram av en arbetsgrupp, och via en remissrunda med partidistriktets arbetarekommuner, sidoorganisationer och fackliga utskott har medlemmarna haft möjlighet att göra medskick till arbetsgruppen. Arbetsgruppen har bestått av Kenneth Östberg (Norberg), Lena Johansson (Västerås), Staffan Jansson (Västerås), Linda Söder Jonsson (Kungsör), Johanna Odö (Norberg) och Per Ågren (Köping). Daniel Pettersson (Västerås) har varit adjungerad till arbetsgruppen. Programmet antogs slutgiltigt på partidistriktets extra distriktskongress den 4 december 2021. Framöver kommer en förkortad populärversion och annat kommunikationsmaterial att tas fram utifrån programmet, där tilltalet är anpassat för en extern målgrupp.

Region Västmanlands viktigaste ansvarsområde är hälso- och sjukvården. Alltså våra sjukhus, vårdcentraler, tandvårdskliniker och psykiatriska mottagningar. Västmanlänningarna kan känna sig nöjda med att hälso- och sjukvården jämförelsevis fungerar bra. Samtidigt har vi socialdemokrater en bra bild över vilka de främsta problemen är, och vad som krävs av oss för att komma till rätta med dem.

Vi har en tydlig syn på hur sjukvården ska fungera i Västmanland. Den är vår gemensamma angelägenhet och ska därmed vara solidariskt finansierad. Sjukvården ska finnas där för alla på lika villkor, oavsett ekonomiska förutsättningar, kön, ursprung eller ålder. Hälso- och sjukvården ska vara tillgänglig för alla i hela länet. Det ska vara medborgarnas behov – inte marknadskrafterna – som ska vara vägledande. Vi socialdemokrater tror på att slå vakt om den demokratiska kontrollen över sjukvårdens viktigaste verksamheter – och vi är en garant för att viktiga verksamheter inom hälso- och sjukvården i Västmanland inte kommer att privatiseras eller säljas ut. Den tiden är förbi.

Utöver det viktiga ansvaret för hälso- och sjukvården har Region Västmanland ett ansvar för att utveckla hela Västmanland på ett för medborgarna positivt sätt. För oss socialdemokrater handlar det bland annat om att stärka och tillgängliggöra kollektivtrafiken och infrastrukturen, förbättra näringslivsvillkoren, bidra till en rättvis och intensifierad klimatomställning, påskynda bredbandsutbyggnaden och skapa förutsättningar för ett levande kulturliv i hela Västmanland.

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att alla – oavsett ekonomiska förutsättningar och vart i Västmanland du bor – ska kunna leva ett rikt och tryggt liv. Med vårt regionpolitiska program för mandatperioden 2022–2026 – ”Politik för ett rött Västmanland” – visar vi att vi har en politik som svarar upp mot den målsättningen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
VÅRD EFTER BEHOV GENOM HELA LIVET	6
Tillgänglig vård när du behöver den	6
Regionen som arbetsgivare i världsklass	7
Ta tillvara digitaliseringens möjligheter i vården	10
Tandvård för alla	11
Satsningar på förbättrad psykisk hälsa	12
Krafttag för ökat välmående hos barn och unga	14
En trygg vård för våra äldre	16
Allas rätt till en god hälsa	17
En jämlik och jämställd hälso- och sjukvård	19
HELA VÄSTMANLAND SKA LEVA.....	22
Kollektivtrafik för ett närmare län	22
Politik för en snabbare klimatomställning	24
En kulturell allemansrätt för ett levande kulturliv	26
Nya jobb och bättre möjligheter till livslångt lärande	28

VÅRD EFTER BEHOV GENOM HELA LIVET

Tillgänglig vård när du behöver den

Till följd av coronapandemin har vård blivit uppskjuten. En av våra viktigaste prioriteringar är att beta av köerna. Väntetiderna till vården ska bli kortare och Region Västmanland ska ha Sveriges kortaste väntetider – och därmed bli den region som är bäst på att uppfylla vårdgarantin.

Det ska varken vara krångligt eller ta lång tid att få den vård man behöver. Ingen västmanlänning ska hamna mellan stolarna. Därför är det viktigt att vi fortsatt avstår ytterligare privatiseringar och behåller kontrollen över länets sjukhus. När vården privatiseras riskerar vårdkedjan att försämrans. Det blir svårare för patienten att hitta rätt vård, men det blir också svårare för olika delar av vården att samverka med patienten i fokus.

Vården ska ha sammanhållna vårdkedjor och vara väl rustad inför olika scenarier för att möjliggöra omställningar. De skattemedel som västmanlänningarna betalar till hälso- och sjukvård ska gå till kortare väntetider i vården, inte till stora vinstuttag och gräddfiler in i sjukvården.

För kortare väntetider till vården krävs också en god kompetensförsörjning. Vi behöver rekrytera fler medarbetare med rätt kompetens och vi vill att villkoren ska bli bättre. Vi vill också att fler som arbetar inom hälso- och sjukvården ska göra det utifrån en fast anställning.

Utvecklingen inom vården gör att allt fler kommer kunna möta vården i sitt hem och fler kommer också kunna bo hemma längre. När detta sker behöver det finnas ett välfungerande samarbete

mellan kommunerna och regionen, för att minska risken att patienter faller mellan stolarna. Personalen behöver rustas för omställningen, och ny personal ska rekryteras. Alla länets sjukhus kommer att ha en viktig roll att spela när verksamheten på de mindre länssjukhusen ska utökas.

Vi socialdemokrater vill:

- Att sjukvården i Västmanland har Sveriges kortaste väntetider.
- Stärka samarbetet mellan regionen och kommunerna för att ingen ska hamna mellan stolarna.
- Öka patienters delaktighet i den egna vården.
- Att Region Västmanland ska fortsätta driva sjukhusen i Västerås, Köping, Sala och Fagersta, inga sjukhus ska privatiseras.
- Fortsätta de ekonomiska satsningarna på sjukhusvården för att höja kvaliteten ytterligare och säkra kompetensförsörjningen.

Regionen som arbetsgivare i världsklass

Region Västmanland ska vara en förebild för andra arbetsgivare. Personalen ska erbjudas en trygg arbetsmiljö med bra villkor och en ständig möjlighet att utvecklas.

All personal, inte minst den inom hälso- och sjukvården, har genom sina insatser och hårda arbete burit regionen genom

coronapandemin. Det är av största vikt att säkerställa att vårdpersonalen under de kommande åren får den återhämtning de behöver för att återfå ork och en bättre vardag i arbetet.

Alla som jobbar i välfärden ska hinna, orka och kunna ge patienter, brukare och klienter en god vård och omsorg av hög kvalitet. Vi vill därför satsa på personalen. Med fast anställd personal blir verksamheten mer stabil och känns tryggare för patienterna. Heltid ska vara norm i Region Västmanland. En verksamhet med mycket tillfällig personal riskerar att leda till att erfaren personal säger upp sig, kontinuiteten blir sämre och kostnaderna ökar. Det är resurser som i stället borde användas till fler medarbetare och bättre villkor. Vi vill satsa på den fast anställda personalen, med bättre arbetsvillkor och konkurrenskraftiga löner.

En ytterligare åtgärd för att behålla personal och förse verksamheterna med den kompetens som krävs är att satsningar på kompetensutveckling ska erbjudas på alla yrkesnivåer inom hälso- och sjukvården. Det skapar ett engagemang, kunskap och en större yrkesstolthet. Ett exempel är möjligheten för personal att läsa specialistutbildningar på betald arbetstid, eller möjligheten att forska.

Utöver det ska regionen tillse att plats och förutsättningar ges för framtida kompetensförsörjning inom olika yrkesgrupper i form av praktikplatser så som verksamhetsförlagd utbildning (VFU), specialisttjänstgöring, ST, BT och arbetsplatsförlagd utbildning.

Genom att satsa på personalen blir Region Västmanland en attraktiv arbetsgivare, vilket kommer att göra det lättare att

rekrytera den kompetens som behövs för att erbjuda länets medborgare vård i världsklass.

För att verka för fler trygga jobb i Västmanland med schyssta villkor ska regionen dessutom ställa höga krav på kollektivavtalsliknande villkor i upphandlingar. Villkoren ska gälla både i leverantörens egen verksamhet och hos de underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet. Ett systematiskt arbete ska följa upp att kraven efterlevs. Detta är viktigt för att stimulera till fler trygga jobb.

Vi socialdemokrater vill:

- Göra satsningar på den fast anställda personalen.
- Förbättra personalens arbetsvillkor och arbetsmiljö för ett hållbart arbetsliv.
- Att fler som arbetar inom hälso- och sjukvården ska göra det utifrån en fast anställning.
- Att heltid ska vara norm i Region Västmanland.
- Erbjudna karriärmöjligheter och säkerställa kompetensförsörjningen i regionen genom utbildningssatsningar.
- Ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor vid upphandlingar.
- Öka säkerheten med riktade satsningar gentemot särskilt utsatt personal inom Region Västmanland - till exempel på akutmottagningarna och inom kollektivtrafiken.

Ta tillvara digitaliseringens möjligheter i vården

Digitaliseringen påverkar alla områden i samhället och invånarnas förväntningar på hur moderna organisationer möter och interagerar med omvärlden är stora. Hälso- och sjukvården ska använda digitaliseringens möjligheter för att ge invånarna en effektiv, trygg och säker vård.

Med digitaliseringens möjligheter kommer också framtidens vård, där patienten i allt större utsträckning kommer kunna möta vården hemifrån, eller närmare hemmet på något av de mindre länssjukhusen. Den digitala tekniken kan användas för att förebygga sjukdomsfall, höja den medicinska kvaliteten, minska väntetider och öka tillgängligheten till vården. Det kan även förbättra arbetsmiljön för vård- och omsorgspersonal. Digitaliseringsarbetet ökar dessutom möjligheterna att minska den administrativa bördan och underlättar effektivisering av rutiner och processer inom vården.

Nya digitala verktyg ska utvecklas för att västmanlänningar på ett bättre sätt ska kunna engagera sig i sin egen hälsa. Den som bor i Västmanland ska ha goda möjligheter att möta sin vårdcentral både fysiskt och digitalt. Det ska bli enklare att komma i kontakt med vården för tidsbokning genom att 1177 ges ökade möjligheter att se och boka lediga tider. 1177 kan också med fördel utvecklas med en videofunktion. Det skulle möjliggöra att en del av de kontakter med vården som idag sker via telefon kan tas via videosamtal. Det kan göra att kontakten känns tryggare och mer likt ett fysiskt möte för de personer som vill, och kan, hantera vårdbesök digitalt. Färre resor till vårdcentraler behöver genomföras och det kan spara tid för den som söker vården. För

oss socialdemokrater är det självklart att ingen lämnas bakom i arbetet med att tillvarata digitaliseringens möjligheter.

Vi socialdemokrater vill:

- Att alla som bor i Västmanland ska ha goda möjligheter att möta sin vårdcentral både fysiskt och digitalt.
- Förenkla kontakten med vården för tidsbokning.
- Tillvarata digitaliseringens möjligheter inom hälso- och sjukvården.
- Möjliggöra videosamtal som funktion i samtalskontakt med vården, utvecklingen kan med fördel göras av 1177.

Tandvård för alla

En god och jämlik tandhälsa får inte vara en klassfråga. Alla ska ha rätt till en god munhälsa. En god munhälsa är viktigt både för att se bra ut i munnen samt för att motverka uppkomsten av andra sjukdomar. Det krävs ordentliga krafter i arbetet för en jämlik munhälsa och därmed en god hälsa för alla invånare i Västmanland. Särskilt fokus ska läggas på att minska ojämlikheten i tandhälsa hos barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning samt äldre.

Vi kommer också att vara pådrivande för att tandvården på sikt ska införas i det nationella sjukvårdssystemet. Vi vill att folktandvården får ett utökat uppdrag att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. För att få en bättre munhälsa för dem med stort behov av tandvårdsinsatser vill vi se en utökad samverkan

mellan folktandvården och kommunerna för att tidigt sätta in rätt åtgärder.

Idag är det stora skillnader i vilka som går till tandläkaren, även i gruppen unga vuxna där tandvården är avgiftsfri eller subventionerad. Vi vill utjämna skillnaderna genom bättre kommunikation av avgiftsfriheten till unga vuxna. Under det sista året som tandvården är avgiftsfri ska alla 22-åringar kallas till en tandhälsokontroll.

Vi socialdemokrater vill:

- Att alla 22-åringar i länet ska kallas till tandhälsokontroll.
- Minska ojämlikheten i tandhälsa hos barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning samt äldre.
- Att tandvården ska införas i högkostnadsskyddet eftersom tänderna är en del av kroppen.

Satsningar på förbättrad psykisk hälsa

Den försämrade psykiska hälsan har blivit en av vår tids största folkhälsoutmaningar och har varit växande under lång tid. Ökningen har varit störst bland unga men drabbar alla åldrar, och särskilda insatser behövs mot flera åldersgrupper. I spåren av pandemin och den sociala isoleringen har ensamheten blivit större, och vi kan även se en ökad oro i samhället. För att hantera den utmaning som den ökade psykiska ohälsan innebär måste Region Västmanland förstärka psykiatrin och korta väntetiderna

inom både barn- och vuxenpsykiatri. Det krävs även en ökad samordning mellan regionen och kommunerna.

Frågan om psykisk hälsa bland äldre är viktig att lyfta. Depression är så pass vanligt bland äldre att det kan sägas vara ett folkhälsoproblem. Effekterna av långvarig isolering under pandemin har bidragit till ökad ensamhet. Utmaningen för det förebyggande arbetet ligger i att identifiera äldre personer som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa, samt skapa förutsättningar för att motverka negativa konsekvenser av sociala förändringar och försämrade hälsa. Många äldre i Västmanland har behov av hjälp och stöd. Äldre ska få ett bättre mottagande och förekomsten av psykisk ohälsa hos äldre ska snabbare uppmärksammas och behandling sättas in.

Hälso- och sjukvården är den viktigaste arenan för arbetet med att förhindra självmord och ett stort ansvar vilar på den psykiatriska vården. Varje självmordsförsök är den yttersta konsekvensen av ett stort lidande och bakom handlingar finns alltid en komplex problematik. Vårt samhälle måste våga prata mer om självmord och vilka förebyggande insatser som kan förhindra att det händer. Framöver ska mer fokus läggas på arbetet med att förebygga självmord, både inom regionen och i samtliga av länets kommuner. Vissa grupper är överrepresenterade i självmordsstatistiken, och ett särskilt arbete behöver göras med förebyggande insatser riktade mot män, HBTQ-personer och andra överrepresenterade grupper.

Vi socialdemokrater vill:

- Stärka arbetet med äldres psykiska mående.

- Korta väntetiderna och förstärka psykiatrin.
- Att Regionen och samtliga länets kommuner ska ha strategier för arbete med att förhindra självmord.

Krafttag för ökat välmående hos barn och unga

För att stärka barn och ungas hälsa i länet ska en satsning göras på att utveckla samarbetet mellan hälso- och sjukvården och skolorna i länet. Eftersom alla barn inte möter vården, men de allra flesta barn finns i skolan, är det ett viktigt samarbete att utveckla. Som en del i detta ska Skolöverläkarens arbete stärkas. För barn och unga som mår psykiskt dåligt kan regelbundna hälsokontroller med fokus på psykiskt välmående i grund- och gymnasieskolor fånga upp behoven av stöd i ett tidigt skede.

Stora förstärkningar och förbättringar ska göras av den specialiserade Barn- och ungdomspsykiatrin (BUP). Väntetiderna ska kortas till både BUP och barn- och ungdomshälsan (BU-hälsan). Samverkan med primärvård, skola, habilitering, socialtjänst, elevhälsa, tandvård och ungdomsmottagningar ska förstärkas. För den som behöver vårdens hjälp kan det bli många instanser att vända sig till för att hamna rätt. Vi vill införa en samlad väg in till vården för barn och unga som mår psykiskt dåligt. Syftet ska vara att förenkla vägen till vård och stöd för barn och ungdomar och deras familjer.

Vården för barn och unga ska vara lika god oavsett var i länet de bor. För att underlätta för de barn och unga som behöver möta vården ofta vill vi göra det enklare att få en fast vårdkontakt, det vill säga en person som hjälper till att samordna vården. Ett aktivt

arbete ska också göras för att skapa en tryggare övergång från vård för barn till vård för vuxen.

Forskning visar att föräldraskapsstöd har betydelse för såväl enskilda barn som samhället i stort. Syftet med föräldraskapsstöd är att främja barnets hälsa och utveckling. För att bidra till goda förutsättningar för barnets fortsatta utveckling är målsättningen att alla föräldrar och vårdnadshavare ska erbjudas föräldraskapsstöd under barnets hela uppväxt.

Vi socialdemokrater vill:

- Säkerställa en fast vårdkontakt åt de barn och ungdomar som behöver det.
- Införa en ny samlad väg in till vården för barn och unga som mår psykiskt dåligt.
- Korta väntetiderna till Barn- och ungdomshälsan (BU-hälsan) och Barn- och ungdomspsykiatri (BUP).
- Förstärka och utveckla samverkan mellan primärvård, skola, habilitering, socialtjänst, elevhälsa, tandvård och ungdomsmottagningar
- Satsa på ungdomsmottagningarna och deras arbete att möta ungdomar i länet.
- Alla föräldrar och vårdnadshavare ska erbjudas föräldraskapsstöd under barnets hela uppväxt.
- Verka för regelbundna hälsokontroller med fokus på psykiskt välmående i grund- och gymnasieskolor.

En trygg vård för våra äldre

En person med många vårdkontakter ska inte behöva träffa nya läkare varje gång. Istället ska äldre och kroniker som behöver det få en fast läkarkontakt. Det innebär att patienten vet vem hen ska vända sig till inom vården, och kan känna sig trygg med att läkaren känner till historiken. Den fasta läkarkontakten kan överblicka och samordna patientens vårdbehov vilket skapar en trygghet för den enskilde i mötet med vården, och det underlättar också för vårdpersonalen att följa upp de behandlingar som utförs. För ytterligare trygghet i kontakten med vården ska läkemedelsgenomgångar erbjudas till alla som behöver det. När patienten åter kan komma hem igen efter behandling på sjukhus ska en trygg och säker utskrivning från sjukhuset garanteras. Samordning mellan region och kommun ska fungera så att ingen riskerar att hamna mellan stolarna.

Coronapandemin har på ett smärtsamt sätt uppmärksammat brister i sjukvård och omsorg för äldre på särskilda boenden och i hemsjukvård. Den medicinska kompetensen måste förstärkas inom äldreomsorgen. Idag ansvarar inte kommunerna för läkarkompetensen, men vi vill att varje kommun genom regionen ska få tillgång till en medicinskt ansvarig läkare (MAL). De medicinskt ansvariga läkarna skulle även kunna ordna kompetensutveckling och fortbildningsinsatser för personalen i den kommunala vården och omsorgen.

Länets seniorer har god hälsa upp i hög ålder, och att ytterligare förebygga sjukdomar som kan förebyggas borde vara en självklarhet. Ett steg är införandet av ett äldre vaccinationsprogram, liknande

barnvaccinationsprogrammet. Programmet bör ta ett helhetsgrepp kring äldrevacciner, med syfte att fler ska välja att vaccinera sig med de vaccin som bedöms vara viktiga för äldre. Möjliga åtgärder i programmet kan vara kallelser till riskgrupper, informationsinsatser och insatser för utökad tillgänglighet till vaccination i hela länet.

Vi socialdemokrater vill:

- Garantera en fast läkarkontakt för äldre och kroniker.
- Att en trygg och säker utskrivning från sjukhus garanteras.
- Utöka tiden för läkarmedverkan på särskilda boenden.
- Införa medicinskt ansvariga läkare (MAL) kopplade till varje kommun.
- Att fler äldre ska välja att vaccinera sig genom införande av ett äldrevaccinationsprogram.

Allas rätt till en god hälsa

Regionen ska skapa förutsättningar för god folkhälsa och stödja invånarna till hälsosamma levnadsvanor, för att öka det fysiska och det psykiska välbefinnandet. Vi vill att hälsan bland barn och vuxna i Västmanland ska bli bättre. Västmanland är ett län med sämre folkhälsa än rikssnittet. Bakomliggande faktorer som orsakar sjukdom behöver synliggöras och förbättras. Att vården fungerar väl i alla delar av Västmanland är en grundläggande förutsättning för att utjämna de påverkbara hälsoklyftorna.

Människor lever längre idag än tidigare. Förebyggande och hälsofrämjande insatser i tidig medelålder är viktig för att

befolkningen ska behålla god hälsa och livskvalitet även i högre åldrar. Hälsosamtal för 50-åringar har varit en lyckad satsning, och ett arbete ska göras för att fler ska ta chansen och genomföra samtalen. Vi ska även utöka erbjudandet om hälsosamtal till länets 65-åringar. Det är viktiga hälsoförebyggande insatser för att fler ska kunna må bra längre. Satsningar ska också göras på att utveckla länets hälsocenter.

En viktig del i den förebyggande vården är ett aktivt arbete med screeningverksamhet för att tidigt upptäcka och förebygga allvarlig sjukdom. Vi vill att Region Västmanland jobbar för att utrota livmoderhalscancer genom catch up-vaccineringar och screening. Vi vill också se ett aktivt arbete för att fler ska delta i regionens screeningverksamhet, både genom besök på plats och med tillgängliga hemtester. För att öka tillgängligheten till den förebyggande vården ska patienter få ersättning även för resor till förebyggande vårdbesök, såsom screening, mammografi, gynekologisk hälsokontroll, vaccinationer samt mödra- och barnhälsovård.

Vi socialdemokrater vill:

- Införa hälsosamtal för 65-åringar.
- Öka antalet genomförda hälsosamtal.
- Satsa på en ytterligare utbyggnad av hälsocenter.
- Utrota livmoderhalscancer genom catch up-vaccinering och screening.
- Att fler västmanlänningar ska genomföra regionens screening-program.

- Öka andelen barn och vuxna som upplever att deras hälsa är bra eller mycket bra.
- Införa avgiftsfria resor med kollektivtrafik till förebyggande vårdbesök.

En jämlik och jämställd hälso- och sjukvård

Målet för den svenska hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskildes värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården. Hur din hälsa ser ut och vilken vård du får påverkas dock av exempelvis ditt kön, din könsidentitet, av utbildningslängd, ekonomiska förutsättningar, sexuell läggning och etnicitet.

Forskning visar att vården ibland gör skillnad mellan kvinnor och män i vårdtillgång på ett sätt som inte är medicinskt motiverat – det kan vi inte acceptera. Det saknas idag forskning och kunskap om kvinnors hälsa i tillräcklig utsträckning, vilket kan resultera i felaktiga diagnoser och behandlingar, bristande rehabilitering eller en upplevelse av att inte bli sedd och lyssnad på. Resurser ska därför tillföras för mer forskning och kunskap om kvinnors hälsa och sjukdomar för att vården ska vara jämställd. En utveckling av arbetet med könsuppdelad statistik kan bidra till att ytterligare belysa orättvisor och peka ut förbättringsområden inom vården.

Det finns också behov av ökad kunskap i vården av åkommor hos personer med mörkare hudton. I strävan efter jämlik vård är det viktigt att belysa att hudåkommors utseende kan variera beroende på hudfärg.

Hälsa påverkas också av din inkomst och var du bor. Det finns tydliga skillnader i hälsa mellan olika delar av Västmanland. Skillnaderna är stora både mellan kommuner, och mellan olika bostadsområden inom kommunerna. Vi måste minska klyftorna i ohälsa i länet. Det gör vi bäst genom att öka tillgängligheten till vården och intensifiera det förebyggande arbetet i särskilt utsatta områden.

Hälso- och sjukvårdspersonal ska bemöta alla personer utifrån dennes behov och individuella förutsättningar. En viktig del i individanpassat bemötande är att förstå olika personers levnadsvillkor. Den som tillhör en minoritet kan bli utsatt för diskriminering eller negativt bemötande utifrån sitt ursprung, sexuella läggning eller könsidentitet. I vissa fall leder detta till att personen avvaktar med att söka vård, vilket får negativa konsekvenser för dennes hälsa. Ett systematiskt utbildningsarbete krävs för att personalen ska ha goda kunskaper och förståelse.

En viktig del i arbetet med jämlik vård är att fortsatt säkra tillgången till förlossningsvård året runt. Rätten till en trygg och säker förlossning ska vara en självklarhet i Region Västmanland. Kvinnor ska aldrig behöva oroa sig över att inte få säker vård under graviditet, förlossning eller eftervård. Det ska finnas förlossningsplats när den behövs och personalen ska ha goda förutsättningar för att göra sitt jobb. Vi vill se att ett arbete genomförs för att minimera antalet förlossningsskador samt att förbättra eftervården genom kompetensutveckling för att korrekt diagnostisera och åtgärda förlossningsskador. Ingen ska behöva lida i onödan.

Mäns våld mot kvinnor är en jämställdhetsfråga. Våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och könsstympning

orsakar stort lidande och bidrar till fysisk och psykisk ohälsa. Hälso- och sjukvården och tandvården är ofta de första instanser som någon söker sig till när den är utsatt för våld i nära relationer. Eftersom kunskap är en färskvara är det viktigt att hälso- och sjukvården ständigt utbildas och förnyar sina kunskaper. Ett regionalt kompetenscentrum om våld i nära relationer kan driva utvecklingsprojekt och sprida kunskap som leder till bättre stöd och bättre bemötande för patienter som blivit utsatta för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och sexuella övergrepp.

Vi socialdemokrater vill:

- Att hälso- och sjukvården i Region Västmanland ska vara jämlik och jämställd.
- Aktivt arbeta för att minska skillnaderna i hälsa mellan, och inom, länets kommuner.
- Tillföra resurser för mer forskning och kunskap om kvinnors hälsa och sjukdomar.
- Säkra tillgången till förlossningsvård året runt.
- Minimera antalet förlossningsskador samt förbättra eftervården.
- Inrätta ett regionalt kompetenscentrum om våld i nära relationer.
- Tillföra resurser för mer forskning och kunskap om minoriteters hälsa och sjukdomar.

HELA VÄSTMANLAND SKA LEVA

Kollektivtrafik för ett närmare län

Vi vill att fler väljer att åka med kollektivtrafiken, och det är möjligt när resandet är smidigt och tiderna hålls. Genom en utbyggnad av kollektivtrafiken kommer det kollektiva resandet att passa fler människors vardag. En säker, bekväm och tillgänglig kollektivtrafik är avgörande för ett hållbart samhälle, och för att fler ska kunna ta sig till arbete eller studier. Resandet ska vara tryggt och säkert för både resenärer och personal. En fortsatt utbyggnad av kollektivtrafiken genom fler turer och tätare avgångar möjliggör både arbetspendling och resor till kultur- och fritidsaktiviteter. Många arbetar och studerar utanför länet vilket innebär att pendlingsmöjligheter över länsgränsen också behöver utvecklas, och tider anpassas till trafik i andra län.

Det ska vara möjligt att resa från alla länets kommuner till och från Västerås på under en timme. Senast år 2025 kommer det gå fyra tåg i timmen mellan Stockholm och Västerås, och för att det ska komma hela länet till gagn är det viktigt att länets kollektivtrafik hänger ihop. Därför är det viktigt med fortsatta satsningar på tätare turer med bussar och tåg. Ett exempel är Bergslagspendelns tågsträckning till Fagersta, och tillskapande av mötesspår Ramnäs–Brattheden. Vi ska även fortsätta satsningarna på övrig regional tågtrafik. För oss socialdemokrater är det viktigt att hela länet har möjlighet att växa och utvecklas.

När samhället förändras måste kollektivtrafiken anpassas för att möta de nya behoven. På flera platser i länet sker expansion av företag och nya bostadsområden växer fram. Ett exempel är behovet av goda kollektivtrafikförbindelser till Finnsletten i

Västerås. Det nya universitetet i länet leder till en ökning av antalet studenter, vilket är positivt för länets utveckling. Det ställer också krav på oss som region, till exempel när det gäller tillgång till bostäder och möjlighet att resa. För att underlätta för studenter att resa kollektivt i länet ska studentrabatter införas på våra bussar. För oss socialdemokrater är det en viktig jämlikhetsfråga att skolelever ska kunna åka avgiftsfritt med buss under sommarloven, för att på så sätt enkelt kunna ta sig till olika aktiviteter i länet. Om fler yngre väljer att åka kollektivt skapas tidigt positiva mönster för hållbart resande.

Vi socialdemokrater vill:

- Öka andelen som åker med kollektivtrafiken.
- Göra det enklare att pendla till arbete, studier och kultur- och fritidsaktiviteter inom länet och över länsgränsen – bland annat genom fler avgångar, nya och tätare turer och förlängning av Bergslagspendeln med timmestrafik vidare från Västerås mot Stockholm.
- Ha fler regionala avgångar på kvällar och helger.
- Göra det möjligt att resa kollektivt till och från Västerås på under en timme från länets alla kommuner.
- Att det införs ett tågstopp på Finnsletten i Västerås.
- Fortsatt satsa på Bergslagspendeln, Dalabanan, Mäljarbanan, Svealandspanan och UVEN.
- Att studentrabatter ska införas på länets bussar.
- Införa sommarlovskort för skolungdomar.

Politik för en snabbare klimatomställning

Målet om en långsiktigt hållbar utveckling ska vara utgångspunkten för alla beslut som fattas inom Region Västmanland. Regionen ska ta en ledarroll i klimatomställningen och aktivt driva miljöfrågorna både i den egna verksamheten och inom ramen för externa samarbeten. Det innebär att verksamheterna ska bedrivas resurseffektivt med fokus på att kraftigt minska sin miljö- och klimatpåverkan. Exempel på åtgärder är halverad klimatpåverkan från inköp av produkter och tjänster, minskad kemikalie- och antibiotikaanvändning inom hälso- och sjukvården, och att maten som serveras i regionens verksamheter ska vara giftfri och klimatsmart. Upphandling är ett viktigt verktyg för att stimulera användning och utveckling av förnybar energi, energieffektivisering och förbättrade transporter. Arbetet med att energieffektivisera byggnader utifrån fastställda hållbarhetskrav ska fortsätta.

Det är viktigt med en bra grund för infrastrukturen i Västmanland där sjöfart, väg, järnväg, flyg och datakommunikation utvecklas och kompletterar varandra. Effektiva och samordnade lösningar för godstrafiken både på land och vatten är ett viktigt mål för utveckling av transporter, men även för att bidra till en omställning till klimatsmarta trafiklösningar. Utöver kollektivtrafik för hållbart resande ska regionen också vara drivande i arbetet med att öka utbygganden av antalet laddstolpar för snabbladdning i länet.

Region Västmanland ska arbeta för att hela länet har tillgång till snabbt bredband genom att driva på arbetet med fiberutbyggnad. Det är viktigt för utvecklingen av hela länet. Att regionen är med

och driver digitaliseringen är viktigt för att klara av omställningen till morgondagens arbetsmarknad och tillvarata möjligheter till innovationer och utveckling genom grön tillväxt, och underlätta snabbare klimatomställning i näringslivet.

Vi socialdemokrater vill:

- Ställa hårda miljö- och hållbarhetskrav i upphandling.
- Öka antalet laddstationer i Västmanland.
- Att Region Västmanland ska bidra till det globala arbetet med Agenda 2030.
- Halvera klimatpåverkan från inköp av materiel, produkter, tjänster och livsmedel innan år 2030.
- minska kemikalie- och antibiotikaanvändningen inom hälso- och sjukvården med 15 % med bibehållen patientnytta.
- Att maten som serveras i regionens verksamheter ska vara giftfri och klimatsmart.
- Att Region Västmanland tar ett tydligt samordningsansvar för fiberutbyggnaden.

En kulturell allemansrätt för ett levande kulturliv

Kulturen är viktig för individens hälsa och välmående och stärker demokratin, sammanhållningen och tilliten till samhället. Den bidrar till att vidga våra perspektiv, få nya tankar och nya idéer. Därför ska alla i Västmanland, oavsett kommun eller kommundel, kunna ta del av kulturen och delta i kulturskapandet. Vi vill införa en ”kulturell allemansrätt” i Västmanland eftersom vi tycker att alla ska ha rätt till ett rikt kulturutbud av god kvalitet. För att fler ska kunna ta del av länets utbud behöver fler kunna ta sig till de olika evenemangen runt om i länets kommuner. Här spelar kollektivtrafiken en viktig roll.

Barns och ungas rätt till kultur ska prioriteras. Därför vill vi arbeta för att öka barns och ungas möjligheter att ta del av och skapa konst och kultur. Barn och unga ska också ges möjlighet att visa upp den kultur de skapar, till exempel genom sitt deltagande i Ung Kultur Möts (UKM). Det är viktigt att fortsätta satsningar på läsfrämjande, samt att fler unga ska få möjlighet att utforska och få stöd i sitt författarskap. Kultur bidrar till välmående och hälsa för människor i alla åldrar.

Deltagande i kulturen kan också motverka den ofrivilliga ensamheten. Därför vill vi också öka äldres möjlighet att delta i och ta del av kulturen.

För oss socialdemokrater är det självklart att värna folkbildningstanken. Folkbildningen är en central del i vår politik för bildning, utbildning, demokrati och kultur – därför ska vi även fortsättningsvis säkerställa stödet till folkbildningens aktörer i länet.

Kultur ger oss möjligheter till avkoppling, men är också en chans till utveckling. Investeringar i kultur kan skapa nya jobb i de kreativa näringarna. Det professionella kulturlivet, de utövande konstnärerna och civilsamhället är viktiga. Vi vill arbeta för att utveckla våra starka kulturinstitutioner, som till exempel Västmanlandsteatern, Västmanlandsmusiken, Västmanlands läns museum. God tillgänglighet, jämställdhet och likabehandling är utgångspunkten när likvärdiga möjligheter till upplevelser, delaktighet och eget skapande säkerställs.

Vi socialdemokrater vill:

- Införa en ”kulturell allemansrätt”.
- Att alla ska kunna delta i kulturlivet och att barn och ungas rätt till kultur särskilt ska iakttas.
- Säkerställa stödet till studieförbunden och folkbildningen i länet.
- Öka äldres möjlighet att delta i och ta del av kultur i hela Västmanland.
- Fortsätta utveckla Västmanlandsteatern, Västmanlandsmusiken och Västmanlands läns museum.

Nya jobb och bättre möjligheter till livslångt lärande

Västmanlands län är ett exportlän med flera världsledande företag inom flera olika branscher. Arbete och företagande är en förutsättning för att kunna utveckla välfärden. Arbetslösheten är högre i Västmanland än i andra län – trots det ser vi svårigheter för företag att rekrytera personal med rätt kompetens.

För att fler ska kunna ta de jobb som finns behöver utbildningar och kompetenshöjande insatser stärka de arbetssökande så att de blir anställningsbara. Region Västmanland ska ta en mer aktiv roll i matchningsarbetet via det regionala Kompetensrådet. Viktiga frågor att lösa är antalet utbildningsplatser och praktikplatser. Många människor har yrkeserfarenhet som är viktig på arbetsmarknaden. Det handlar både om de som befunnit sig länge på svensk arbetsmarknad och de som har erfarenhet från andra länder. Det är därför viktigt att erbjuda snabba och effektiva valideringssystem.

Arbetsmarknaden förändras allt snabbare. Länet behöver stärka omställningsförmågan i takt med att kunskapsinnehållet på arbetsmarknaden ökar. Vuxenutbildningar i länet kan stärkas på flera nivåer. Fler skraddarsydda behovsutbildningar utifrån företags behov kan snabbt sätta många i arbete. Vi ser det som betydelsefullt att folkhögskolornas kursutbud och pedagogik används för att möta efterfrågan i länet. Genom att stärka resurserna till allmän kurs ges folkhögskolorna möjlighet att ta emot fler antal studerande med särskilda behov.

Med Mälardalens universitetet följer stora möjligheter till utveckling och innovation i länet. Regionen ska ha en aktiv roll i samarbete med universitetet med målsättningen att ligga i

framkant i arbetet med att utveckla ny välfärdsteknologi. Universitetet kan också genom närvaro i länets kommuner bidra till utveckling i hela länet. Vi ska även aktivt främja de två universitet som finns i länet i dag, Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg och Ridskolan Strömsholm. För att underlätta fortsatta studier för fler vill vi att Region Västmanland ska stödja och stimulera flera kommuner att starta lärcentra för distansstudier inom både universitet, högskola och yrkeshögskola. Samverkan som stimulerar lokalt engagemang och studentrekrytering är en förutsättning för att andelen högskole- och universitetsutbildade i Västmanland ska öka.

Besöksnäringen i länet har stor utvecklingspotential. Västmanland har redan idag många attraktiva besöksmål men ett aktivt arbete behöver göras med att förlänga besöken, öka antalet övernattningar och synliggöra utbudet som finns. Då krävs nära samverkan mellan branschens aktörer såväl privata som offentliga. Regionen kan medverka till att göra Västmanland attraktivt för såväl västmanlänningar som för de som besöker oss som turister.

Vi socialdemokrater vill:

- Förstärka och utveckla det regionala Kompetensrådet, bland annat genom att tillföra facklig representation.
- Att Region Västmanland ska ligga i framkant i arbetet med att utveckla ny välfärdsteknologi.
- Att lärcentra för distansstudier inom universitet, högskola och yrkeshögskola startas på flera platser i länet.
- Att andelen högskole- och universitetsutbildade i länet ökar.

- Ta fram en kraftfull gemensam strategi för besöksnäringens utveckling i tätt samarbete med länets kommuner och näringsliv.

Vill du veta mer om regionpolitik?

**Bjud in Kenneth eller Ulrika till din
S-förening eller arbetarekommun.**

kenneth.ostberg@regionvastmanland.se

ulrika.sparebo@regionvastmanland.se

Socialdemokraterna
VÄSTMANLAND

